

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba, Geo. Leitchak, President.

Subscription per year \$4.00
Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вітoreк, четвер і суботу.
Видав. Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на р. 11 вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Манітоба. Ю. Ляльчук, голова.

Передплата на рік \$4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

БРИТИЙСЬКА ІМПЕРІАЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛОНДОНІ.

В Лондоні відбувається тепер імперіальна конференція всіх прем'єрів Великої Британії, доміній та представників британських колоній. На тій конференції присутній прем'єр Канади Кінг, прем'єри Полудневої Африки, Австралії, Нової Зеландії, Ірландії, є англійські начальники Індії, Єгипту і ін.

Що на тій конференції обговорюється як, годі докладно дивитися за канадійської преси. Кажуть, що обговорюється Льюкарська угода, або іншими словами, закордонна політика Великої Британії й становище до неї доміній; обговорюється між-імперіальне відношення між Англією та домініями, політичне становище доміній та їх економічне відношення до "матеріаль-ду". Так бодай можна догадуватися, але канадійські газети при-святиють більше місця бенкетам конференції, чим самій конфе-ренції. Говорять про ці різні бенкети, газети пишуть, що Герцог, прем'єр Полудневої Африки, учасник в цих бенкетах не бере, відмовляючись "навалом праці".

Канадійські газети нагадують також на те, що на конфе-ренції мають бути якісь непорозуміння й що Канада в них є не-наче посередницею. По якому питанню є там непорозуміння, а канадійські газет до них даються, зате газети Злучених Держав подають дещо цікавого про хід конференції.

"Minneapolis Journal" з 24. жовтня подає, що на конфе-ренції прийшло до погляду в поглядях Чемберлейна й лорда Біркенгеда щодо політики Великої Британії проти Радянського Союзу, яку пропонує на першому закритому засіданні міні-стер закордонних справ Великої Британії Освен Чемберлейн. Лорд Біркенгед, міністер для Індії, який на конференції засту-пає Індію, заявив проти всіх зносин з Радянським Союзом, то-то за цілковитим зривання зносин з радянським урядом. В цьому він ставить опозицію навіть Чемберлейнові, який мав би бути більш поміркованим. Біркенгед сформував довко-ла себе групу з представників Індії (себе самого), Австралії, Нової Зеландії і Нової Гвінеї, а якими відбуває тамні засі-дання в своїй канцелярії і на які представників інших домі-ній не запрошують.

ВИБРАНО КОМІТЕТ ДЛЯ КЕРУВАННЯ ПРОТИРАДЯНСЬКОЮ КАМПАЇЄЮ.

"Minneapolis Journal" далі доносить, що Канада, Полудне-ва Африка й Ірландія не мають своїх власних поглядів на цю справу і йдуть за Великою Британією. На одному з засідань імперіальної конференції дискутовано справу створення спеці-ального протирадянського комітету й створення спеціально-го фонду для фінансування протирадянської пропаганди в Ки-таю, Афганістані, Персії, Туреччині, навіть надання цим держа-вам "матеріальних концесій", щоб лише заставити Туреччину зносини з Радянським Союзом.

Цей протирадянський комітет складається з лорда Біркен-геда, В. С. Бріндженга, першого лорда мореплавства й О. Локер-Лемпсона, консервативного посла, відомого радянське, якого на-значено керувати цєю роботою.

З того виходить, що радянськими ділами конференція більш зацікавлена, чим внутрішньо-імперіальними. Закордон-на політика англійських капіталістів є політикою їх назвири. Зверхність в Китаю, непохитне становище в Індії, Єгипті, Близь-кому Сході, в Афганістані, Персії, всюди, де є нафта, ринок збу-ту, де росте бавовна, опіюм, збіжжя, де дешеві руди кольо-відного тубулита — та англійський капітал хоче самодерж-авно й нероздільно панувати. Але й тубулита починє про-кадитися з віковичного сну й пробує скинути капіталістичні пута. Природно, в цьому він шукає собі союзника, шукає симпати-ка. Симпатика своїй ладі він не найде в ніякій іншій капіталістичній державі, в ніякому капіталістичному уряді. Його очі звертаються в бік народів Рад. Союзу, що девять літ тому назад скинули ярма царяному й чужинського капіталу та розвірили соціальні й національні пута, що кували їх сотки-літ. Само існування вісних розстріляних держав Радян-ського Союзу є колькою в боці світові імперіалістів, і якимсь сьомоскопом всім повсюденим народам на шляху їх боротьби за волю. Ці народи посланою до Радянського Союзу свої деле-гації, створюються навантази з народів Радянських Республік по-літичні, економічні та культурні зносини — й це не дає спокій-но святим світовим капіталістам, а англійським, що живуть на рахунок "колоніальної політики", зокрема.

Ось в чому головна причина ненависті англійських капіта-лістів до Радянського Союзу й чому імперіальна конференція радить більше над протирадянською пропагандою, над ці-лковитим ізолюванням (над станом облоги) Радянського Союзу, не лише на заході, півночі й півдні, але й на сході — чим над своїми між-імперіальними справами.

ПОЛУДНЕВА АФРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

Чому, як доносить канадійські газети, Канада (представи-ки її уряду) має зацікавити на імперіальній конференції яесь посередництво становище? Щось мілохолодом показують канадій-ські газети пальцем в бік Полудневої Африки, але не дуже ви-риано. Затє за газет Злучених Держав довідуємося про це, де-що більше. Полуднева Африка домагається на цій конференції ці-лковитого незалежності і в цьому її мали-б підтримувати Ірландія й Канада. Ця незалежність Полудневої Африки мала-б бу-ти в складі конституційних держав британської імперії. Кажуть, що Полудневі Африці не тяжко досягнути таку незалеж-ність, але... тяжко знайти слово, яким можна-б назвати "міжна-родне визнання незалежності Полудневої Африки в складі бри-тійської імперії".

Один з відатних делегатів Полудневої Африки на імпері-альну конференцію, стараючись висвітлити становище прем'єра Герцога, сказав представникові американських газет так:
"В нашому інтересі є лишитися членом британської імпе-рії, але ми хочемо, щоб цілий світ знав, що ми там є по своїй

добрій волі й щоб ми могли виступити з неї кожної хвили, коли ми побачимо, що лишається там далі не є в нашому інтересі. Ми віримо, що в складі народів британської імперії ми так віль-ні, як в складі Ліги Націй.

"Ми хочемо права бути визнаними міжнародно й провади-ти свої справи з іншими народами, де ми зацікавлені тільки самі і не маємо ніяких в цьому перешкод. Лорд Онефорд і Есквіт, Бонар Ло, Лойд Джордж, Балдіні — всі казали, що ми вільні, незалежна нація й вони не можуть відмовитися повторити це перед світом" — каже представник Полудневої Африки.
Це якраз кидає дещо світла на те, чому прем'єр Полудневої Африки не хоче брати участі в бенкетах, улажджуваних для конференцій прем'єрів та чому лорд Біркенгед мусить хова-тися з народами деяких прем'єрів перед прем'єрами Полудне-вої Африки, Ірландії й Канади. Не тільки колонії, але й деякі домінії починають говорити про незалежність, правда, хоч вну-трі британської імперії, але все-ж таки про незалежність, який вони покладають самі не можуть знайти назви.

ЧОТИРИ РОКИ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

Перший відділ Робітничого Запозомого Товариства в Канаді зорганізовано при кінці жовтня 1922 року у Вінніпегу з 80 членів і членкинь. За при-міром Вінніпегу пішли робітни-ки й робітниці у Вест-Форт, Віг'ам, Монреалі, Ошаві, Кол-горст, Летбридж, Корбін, Тім-міс, Ріджайні, Форт Віг'ам і інших місцевостях. Так Робіт-ниче Запозомове Товариство захоплювало одну місцевість за другою й зростало член-ством.
Але на початку відділи роз-вивалися слабо. Зорганізовані в інших наших організаціях, робітництво ставилося до Р. З. Т. байдужо, часами хоч ор-ганізувало відділи, то не наче-то з обов'язку, а не з потреби, не вірячи в користь цієї ор-ганізації. Та загальне робітни-ство не бачив ще, як то кажуть, на-мальної користі з Р. З. Т., то-му не захоплювався цю но-вою організацією.
Минав рік і Робітниче Запо-мого Товариство чисило за-ледаво кількості членів. Така невелика число членів запо-могова організація не могла дати своєю членству належної допомоги, такої, що звернула-б на себе увагу ширшого робіт-ничого загата. Приходилося писати в газетах, агітувати, за-охочувати відділи наших ин-ших організацій до формуван-ня відділів Робітничого Запо-могового Товариства.
Так туго тягнулася справа організації Р. З. Т. через ці-ляри три роки. Минула (дру-га) річна конвенція Робітничог-о Запозомого Товариства сконстатувала, що за три ро-ки свого існування Р. З. Т. зро-сло до 1,500 членів і членкинь. Значить, річно Р. З. Т. зроста-ло по 500 членів.
За три роки свого існування, годюно за третій рік, Робіт-ниче Запозомове Товариство виказалося вже перед робітни-цтвом й перед конвенцією сво-їми цифрами — скільки воно видало допомоги хорим, по-мертвона, як стоїть його ка-са, взагалі, що воно зробило за ці роки при так невеличкому числі членів. Все й делега-ції на другу конвенцію, які на місяць побачили користь Р. З. Т., приїхали з іншими думка-ми про нього. Конвенція підсу-мувала здобутки й недоліки, головною повільний темп роз-витку Р. З. Т. і виявила, що Р. З. Т. не могло швидко розвивати-ся не лише тому, що певна скількість членства інших на-ших організацій ставлялася до справи байдужо, але ще й тому, що воно не мало органи-заторів, які поїхали-б з місце-вості до місцевості й поясни-ли ширшому загалові про саме існування цієї організації. Дру-ге, й це найважніше, Р. З. Т. не мало відповідної обслуги в цен-трі. Секретар Головного Зар'яду не був платний, виконував свою роботу вечерами, поза своєю працею на кусок хліба. Не міг часно залагоджувати справ, відповідати на всі ли-сти, запитування, а навіть часно висилати допомогу.
Друга конвенція сказала, що запозомогова організація повин-на мати добру й часну обслу-гу, то-то платного чоловіка, що не припадково, а цілком видав би себе справі Робіт-ничого Запозомого Товариства. Вирішили ці недоліки, сказа-ла конвенція, можна буде спо-діватися й кращих наслідків. Нарешті, друга конвенція дала

ЮВІЛЕЙ АКАДЕМИКА ГРУШЕВСЬКОГО

(Докінчення.)
Промова тов. Любченка.
Слідуючим вітаю ювілята го-лова київського окрижкомому Т. Любченку, який сказав:
Товариші, наукова діяль-ність М. С. Грушевського го-ворить сама за себе. Але я хо-чу зупинитися на громадській роботі ювілята.
Жовтневий переворот був надзвичайно великим історич-ним іспитом для всіх робітни-ків наукової думки. Цей історич-ний переворот призвів до то-го, що ми мали на певному е-тапі боротьби трудящих роз-ділення між робітниками на-уки й робітничої класи, що ви-ступила проти капіталістично-го ладу.
Історія, як наука, займає о-собливе місце серед інших наукових дисциплін. Історія раз-ом з політичною економікою, є властиво кажучи, анатомія й філософія суспільства. Це є той струмент, за допомогою я-кого можна визначити правди-вий шлях для соціальних і гро-мадських рухів.
Історія XVII, XVIII. століть — це була історія масових се-лянських рухів. Історія XX. століття — це буде історія дик-татури пролетаріату.
Вибульє корінна зміна. На історичну арену виступила но-ва класа, виступив пролетарі-ят, за проведом якого і тільки за його проведом, трудящі ма-си можуть здобути собі й со-ціально й національне розкри-пачення.
Той, хто прогляді оцю но-ву силу, що нову класу, що піднялася до історичного жит-тя, той мусів зробити помилку. Ми з вами знаємо, що украї-нський дереволінійний націо-нальний рух, що був зв'язаний в першу чергу з масами дрібно-буржуазними, не узауваж та й не міг увзати національного розкрипачення з соціальним ви-зволенням. — збанкрутував, 1917 року. Збанкрутував, ка-жу, в 1917 році тому, що не по-мітив цієї нової історичної класи, намагався проти неї тво-рити історію України.
М. С. Грушевський опинив-ся серед тих, хто цю помилку зробив, опинився навіть на чо-лі їх. Але роки закріпленні ро-бітничо-селянської влади, ро-ки з місця не рухали Радян-ських Республік, розвивання не в теорії, а на практиці, націо-нального питання, створення Радянського Соціалістичного Союзу, в якому нашла своє місце окрема Радянська Укра-їнська Держава, — все це по-ставило перед громадськими ді-ями, перед цілою низкою націо-нальних робітників питання пе-рестати цинністи, поставити питання правдивої оцінки тих історичних подій, що тепер відбуваються у нас на Радян-ській Україні й у всьому Рад-янському Союзі.
Низка наукових робітників розпочала своє співробітни-цтво з радянською владою, ни-зка наукових робітників по-вернулася знову на терен ра-дянської республіки, зокрема на терен Радянської України. Але не всі однаково підійшли до цієї перекоїнки: одні з них уважали за можливе помирити-ся з радянськими умовами, як фактом, бо інших умов не да-но, другі прийшли, шире ви-знавши те нове, що дав Жо-вєнь, що створила радянська система, що дала диктатура пролетаріату.
Від імені Президії Окружно-го Виконавчого Комітету, я хо-чу висловити тут свої побажа-ння й свої надії.
Наші побажання полягають у тому, щоб знищити неяс-ність. Ми хочемо бачити Ми-хайла Сергієвича серед тієї групи наукових робітників, яка прийшла до нас, яка поверну-лася в робітничо-селянську країну, визнавши її по суті, ви-знавши за потребу отверго й шире стати до праці разом з робітничо-селянськими маса-ми.
Наші надії в тому, що Михай-ло Сергієвич зробить іменно так, що він продовжить свою наукову роботу іменно на цих засадах, іменно в такому на-прямку.

Поза межами радянських форм, поза межами творення Радянського Союзу неможна розв'язати національно-украї-нського питання. Не можна в часи, які по-праву належать робітничій класі, по-праву нале-жать пролетаріатові, дивити-ся назад і думати про форми буржуазно-національного ви-зволення українського народу.
Історія років після імперіа-лістичної війни свідчить, що той, хто спробував це зробити, як Польща, Литва, Латвія, Есте-нія, Чехо-Словаччина — опи-нилися в хижацьких руках ім-періалістичних держав Захід-ної Європи. Незалежний укра-їнський народ — це значить У-країнська Радянська Республі-ка. І існування самої Україн-ської Держави — це значить існування Української Робіт-ничо-Селянської Держави, — не-залежної Української Республі-ки. Це вільний єдиний бра-терський Союз, який ми тепер на шкільно-рівноправних підста-вах створили, який ми шляхом зміщення Радянської України змішнюємо разом з робітничо-селянськими масами інших рес-публік Другого шляху історія не дала, нішого шляху у нас немає.
Я хотів-би й бажаю, щоб Ми-хайло Сергієвич на цьому шляху попрацював не один де-сяток років, разом з радян-ською владою.

Кінцева відповідь академіка Грушевського.
Відповідаючи на привітання, ювілят сказав:
Свято свого ювілею я ува-жаю за свято на честь україн-ської науки, за маніфестацію відродження української куль-тури на Радянській Україні.
Шкода тільки, що в сферу впливу нової української куль-тури не входить ще чимала ча-стина української людности, бо-ж тільки дві третини Укра-їнців живе на Радянській Укра-їні.
Я кличу, — каже далі про-мовець, — де ви, Українці, що поза Радянською Україною жи-вете? Де Холм, в якому я ро-дивився? Львів, де я працював 20 років? Де інші українські міста? Вони ще не з'єднані з Радянською Україною.
Я інакше не можу закінчити своєї промови, як побажанням цілковитого відродження всієї України. Я хочу ще довго й довго працювати й боротися, разом з тими, що працюють на користь Радянської України.
Я хочу дожити й привітати той момент, коли вся Україна господарюватиме в своїй хаті.
Я не хотів би до того часу від-ійти від роботи, доки не при-вітаю всі українські землі в одній великій сім'ї з Радян-ською Україною.

Ювілейні засідання закінчи-лися. На вулиці коло будинку ІНО молодь шире вітала юві-лята.

ЗАБОРЕНЕ "ПІДКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ".
Переслідування Українців Підкарпатської України чесь-кою владою зайшло так дале-ко, що в Ужгороді поліція за-боронила вживати навіть назву "Прикарпатська Україна". Це сталося підчас свята, яке вла-штувала українська робітничо-молодь.

ДО СПРАВИ УКРАЇНІЗАЦІЇ СИБІРУ.
Сітка українських шкіл у Сибіру росте. Одна з головних причин, що гальмують роботу української школи, це — брак у-країнських учителів. Для Ом-ської округи негайно потріб-ні 20 українських учителів.
Український відділ Р. С. Ф. Р. звертається з закликом до всіх учителів зголоситися на цю ро-боту.

150-РІЧЧЯ ПРЕСИ НА УКРАЇНІ
У зв'язку з тим, що незабаром відбудуться 150 роковини, ко-ли у Львові вийшла перша га-зета на терені України, в поло-вині жовтня в Києві відбулося засідання, присвячене 150-річ-ньому ювілею преси на Україні.

У львівському університеті для українських студентів ви-кладають українську мову (з "Лиса Микити") два Поляки, а в краківському університеті для польських студентів укра-їнську мову викладає Богдан Лепкий.

Тепер Ліга Націй, чи там її президент, радить над великим проектом: видати власні мар-ки.
Клопіт тільки, чию піку на тій марці вмістити: одні ка-жуть Вилсона, як фундатора, а другі — Фрітйофа Хансена, вченого, гуманіста й дослідни-ка.
Дехто протестує проти зну-щення та Хансена й радить вмі-стити на марці портрет покій-ного собаки Ліги Націй, "Бри-столя".
Ні, коли вже йде мова про зинушення, то краще таки ли-шити "Бристоля" хоч по смерті в спокою, а вмістити на марці портрет Вилсона. Він вмер давніше, то не відчує так со-рому.

Муссоліні збирається відбу-довувати історичний Рим, з його катакомбами, глядіторами й інквізицією... для комуністів.

Уявіть собі! — піку Муссо-ліні після того, як його поці-лувала бомба.
Кажуть, що після кінчення на него бомби, він усміхнувся й та усмішка так і заморозилася на його обличчю.
Ось тут маєте його найнові-шого "піку" з усмішкою після бомби. Підпаєте?

Перед тим, як спати ляжу, Люде добрі, вам розкажу, Як румунська "короліха", Наробила з снігом лиха.
Щоб показати на Вол Стріті Розум королів на світі...
Щоб там доказати, нарешті, Спритність князів в Букарешті, Що за ум в них, що за сила — Возить із собою сина.
Сніок — талант, що й казати — Николоєм його звати.
Одзяга штани сині — Сто пар возить їх у скрині, Бо як в параді ставати, Николой губить шпантату.
У Філадельфії у місті, Буде тому годин з двісті, З Николоєм таке сталося (Бодай-би болю запалося).
І тепер по шлям світі, А навігріше на Вол Стріті, Усі із князя регочуть...
Позички даїте не хочуть... Так румунська "короліха", Наробила з снігом лиха.

"Новий Час" каже, що Ке-мадь Паша, прогнавши з Ту-реччини Султана, скасував ка-ліфат, зривав очей жіюк серпанок, увільнив жінку з гар-меру, завів нову школу й т. ін.
Тому, каже "Новий Час", "Ту-реччина ніколи вже назад не верне".

А я знаю ще кращу казочку-правду для "Нового Часу", "Сич", "Укр. Голосу" й ин-шим, що вірять в гетьманщину та отаманщину. Ось вона:
Селяне України забрали пан-ські землі, робітники забрали фабрики, дворянські клуби в стали робітничими клубами, в царських палатах в Криму лі-куються хорі селяне, в 14-ти сільських школі України вчаться ді-ти, які не знають своєї й не хо-чуть знати, селяне сваю ниву починають тракторами орати...
Україна ніколи не верне вже ні до гетьманщини, ні до ота-манщини.
Як вам подобається, панове, таке?
Куркуленько.